

Várady Tibor

EGY FELJEGYZÉS LŐRINCZ CSABÁRÓL

Lőrincz Csabával kávézni szoktunk. Körülbelül egyszer havonta – és majd 15 évig. Vannak ennél közelebbi barátságok is. De az a bizalom, ami köztünk kialakult – fokozatosan, módjával – sohasem rendült meg. Meg sem bicsaklott. Megértettük egymást.

Kávézásainkat úgy rendeztük, hogy egyszer Csaba fizetett, egyszer én. Azt hiszem, rajtam maradt a sor. Sokan maradtunk adósai – és nem csak egy kávéval.

Utoljára március 13-án beszélünk telefonon. Nem volt időnk találkozni. Én két nappal egy amerikai út előtt álltam, neki is rengeteg intéznivalója volt. Áprilisa halasztottuk. Aztán egy-két hétre a telefonbeszélgetésünk után ért el Amerikában a le-sújtó hír. Ekkor tudtam meg azt is, hogy az utolsók között lehettem, akik beszéltek vele. E beszélgetés alatt – Koszovóról és a vajdasági magyarságról volt leginkább szó – Csaba esélyeket és veszélyeket latolgatott, tájékozott volt, figyelmesen hallgatta, amit mondtam, távlatokba helyezte a tényeket. Mindig ezt tette. Lőrincz Csaba gondolkodása, hozzáállása, egy markáns, tiszta képlet. Nem volt nehéz felismerni. Nélkülözni lesz végtelenül nehéz.

Lőrincz Csabához nem kapcsolódnak frázisok. Így az sem frázis, hanem tárgyilagos ténymegállapítás, hogy emléke megmarad. Az emlékké alakulás most történik. Ehhez hozzájárulva szeretnék itt még egy néhány mondatot leírni arról, amit kávézásaink alatt különösen értékeltem és becsültem. Csabának voltak határozott álláspontjai. Volt hite is. Nem úgy hitt, hogy elkerülte vagy félresöpörte volna a kételyeket. Úgy hitt, hogy előzőleg szembenézett a kételyekkel. Ez nem könnyű hozzáállás. Lehet, hogy ezt a magatartást valamivel könnyebb kialakítani, ha valaki kisebbségben nő fel. Úgy, hogy tudja, hogy egy-két utcával odébb kétkedés fogadja, ami a saját utcájában evidens. Kisebbségben az ember azt is könnyebben megtanulja, hogy a hasonlóan gondolkodók lelkesedése esetleg lendületet adhat az érveknek, de nem igazán segít a legmegfelelőbb és leghatásosabb érvek kialakításában. Kisebbségben

az ember azt is könnyebben megtanulja, hogy nem lehet mindig létezőnek tételezni az igazságot. Bizonyítani kell, végigjárva az odavezető utat.

Csaba komolyan vette, amiben hitt és amerre tartott. Amikor 15 millió magyarban gondolkodott, tényleg ennyit vett számba. Nem írta le azokat sem, akik másképp gondolkodnak. Amikor célok felé tartott, az akadályok nem érdekelték kevésbé, mint a kedvező körülmények. Ezért volt képes utat keresni – és mutatni.